

Åttonde roten, tomt 18

Kvarteret Nålmakaren

Tjugonde roten 1637–57v

Kronhusgatans södra

Elfte roten 1657h–70

sida öster om östra hamnen

Börge i Högens gård 1638: 2 mtl

Clement Arfuidsson (Marbo) 1637: 2 mtl, *Clement* i Bengt i Högens gård 1639: 1 mtl, *Clement Marbo* R19 1640, 1641: 3 mtl, 1642: 4 mtl

Bengt Börgesson d.ä. 1642: 1 mtl, 1643: 2 mtl, 1644: 4 mtl, 1650, 1654–55 mtl, 1651–53: 3 mtl, 1656–57v ****X 1657h–66. Okänt var Bengt Börgesson d.ä. bodde 1647–57

Hade bl.a. sönerna a) *skepparen Hans Bengtsson i Högen*, änka *Brita*, se 8.18–19, b) *läggaren Olof Bengtsson* i Högen, gift *Emerentia Svensdotter* c) *Anders Bengtson i Högen*

d) *Börge Bengtsson i Högen* (se 6.12), som bl.a. hade följande ättlingar:

1. *Mats Bergesson*, vars dotter var gift *Mats Christoffersson*

2. Dotter gift *Anders Hansson*

3. *Bryggaren Bengt Bergesson d.y. i Högen*, se 8.30

Olrich Stenkamp begärde den 13.4.1647 att få följande obligation inprotokollerad: ”Bekänner jag mig Bengt Börgesson, invånare i Göteborg, och här med veterligt gör, att jag för goda köpmansvaror och reda penningar är skyldig bleven till ärlig och välaktad man *Olrich Stenkamp* härsamastädes boende en summa belöpande sig Fyratusendeniohundradefemtio och tu daler 13 öre kmt, vilken summa jag haver att kontentera och betala till bemälte *Olrich Stenkamp* eller en som denna min obligation haver nu nästkommande vår, sommar och höst 1643 med gode daler och annat träverke, som honom begagar eller ock rede penningar utan någon längre ophåldning, hinder eller arge list. Och opå det han sin riktiga betalning dess wissare må försäkrat warda, det gud förbjude och nådeligen afwände, att något dödligt affall dess förinnan sig tilldrage, då sätter jag honom till en fullkomlig underpant de tu sågekvarnarna wed *Jonsöö*, som af *Ollrich Stenkamps* medel förfärdigade äro, item mine 2 tomter och gårdar här i Göteborg samt blockar och annat träverke, så widt hans föreskrefna Summa sig belöper där av framför någon annan sig betalt göra och fullkomligen wederkiännes. Att detta troligen efterkommas och hållas skall haver jag själv skrefwit och med egen hand underskrefwit i Götheborg den 1 sept 1642 Bengt Börgesson

egen hand”

Uppå Göterikiska Hovrättens skrivelse om att några vittnen i saken mellan *Ädle och Vålborne Peder Lillie* och Bengt Börgesson skulle höras här hade Bengt Börgesson bl.a. sagt, att han inte hade kunnat erhålla akterna av *lagläsaren Johannes Petraeus* fast han genom tre ärliga borgare hade ansökt om saken åtskilliga gånger. *Lagläsaren Petraeus* infordrades av rådhusrätten den 15.11.1649 och detta förhölls honom. *Petraeus* svarade, att Bengt Börgesson aldrig skulle kunna bevisa sig ha begärt några akter av honom förrän han levererade Kungl. Hovrättens brev. Ännu

mindre hade Petraeus förvägrat honom dem. Han begärde, att Bengt Börgesson skulle straffas för sådana injurier.

Underskulden Anders Bengtsson krävde i underrätten den 5.7.1654 Bengt Börgesson genom dennes hustru på 2 års hos honom inestående tomtpengar. Bengt Börgesson föregav, att han hade betalt tomtpengar för de fyra år han bott i roten, vars *rotemästare Anders Månsson* skulle inkallas, Denne skulle inlägga sin bok och Bengt Börgesson sina kvittenser. Den 16 augusti lovade Bengt Börgesson betala 1653 års tomtpenning till Anders Månsson mot vederbörlig kvittens.

Bengt Börgesson utlovade i underrätten den 28.8.1657, att han skulle betala sin till *Anders Larsson* (fullmäktig *Oluf Claesson*) den 29.7.1657 utgivna obligation på 25 rdr, varpå 15 rdr resterade tillika med i saken använda rättegångsexpenser.

Bengt Börgesson utlovade inför underrätten den 30.10.1657 att han tillfyllest skulle betala sina till *Oluf Claesson* Anno 164? utgivna och nu inlagda obligationer på 13 m smt skuldfordran, vilket också rätten dömde honom att göra utan dröjsmål

Bengt Börgesson fordrade vid underrätten den 10.12.1656 arrende för 1643, 1644 och 1645 för ett hammarbruk ("Hambrebruk") vid Hreteström (?) i Vättle härad av *Börge Göttersson Kopparslagare*.

Thomas Alexander Jung vände sig vid Göteborgs underrätt den 28.1. och 23.5.1666 med två obligationer mot Bengt Börgesson, som hävdade, att hans hustru för rundan tid sedan varit i Kungälv och klarerat alla räkningar med Tomas Jungs fader (*Alexander Jung*). Fadern (som var "förrymd") hade då inte obligationerna "wed handen" utan hade lovat att med första lägenhet översända dem.

I underrätten vände sig Bengt Börgesson den 23.5.1666 först mot Joen Andersson, som var cautionist för *borgaren i Vänersborg Holger Bengtsson*. Erik Svensson intygade, att Joen Andersson i Holger Bengtssons hustrus närvaro hade lovat stå för de omtvistade 18 rdr.

Den 2.8.1666 uppträdde Bengt Bergesson med fullmakt av *ryttmästaren Herman Friedrich Behr*, som i sin tur hade fullmakt av kurländske adelsmannen *Alexander Schnabel* att söka betalning i *sal Hans Schultzes* kvarlåtenskap. Den 25.10.1666 säges i överrätten, att Bengt Bergesson hade klagat för Guvernören Wälb. Herr Peder Sparre "att han Hwarken kan vinna dom av magistratern på sin kurländska principals Wälb. Alexander Schnabels skuldfordran av sal Hans Schultzes kvarlåtenskap: icke heller blifwa admitterat till någon action mot inspektoren Lars Larssons efterleverska om de tvistiga räkningar, som de sig emellan hafwa, utan blir olagligen uppehållen."

Vid underrätten den 8.8.1666 lät *hamnfogden Erik Olofsson* kräva Bengt Börgesson på hamnpennningar icke för virke, som bönderna själva sålt i Göteborg utan för virke och bräder, som Bengt Börgesson själv hade låtit hämta vid bondesågar. (När bönderna själva inkom med "Wärke" och bräder, skulle bönderna betala hamnpennningen.)

Den 29.10.1666: Tobakshandelsdirektören i Stockholm hade i brev 20.10.1666 begärt magistratens hjälp, att dess fullmäktige och inspektör Peder Bergesson fick klara sina motstridiga räkningar med stadsinbyggaren Bengt Bergesson.

Gården ärvdes eller köptes av

visitören vid Stora Sjtullen Sven Olofsson

och efter hans död av hans mågar

Olof Bomstedt, Johan Sörman, Olof Andersson

och som representant för de omyndiga barnen *övervisitör Sven Månsson*.

Dessa arvingar skrev 21.2.1690, att deras *styvfader* skepparen på Kungl. tullgalejan i Göteborg Anders Svensson (Ekman) hade begärt uppgörelse om det arv de hade efter fadern. ”Samsyskonen var väl förnöjda med det hus och gård, på Kronhusgatan, som föräldrarna hade besuttit, och det hus och gård de ägt i Haga. Styvfadern hade under äktenskapet med deras mor tillhandlat sig hus och gård med tillhörande hörntomt på samma Kronhusgatan på vilken de ej ville pretendera, varken nu eller i framtiden” (Inteckningsboken 1692–93).

Värdering 1715: tomt 150, hus 360. Sedan skepparen på tullgalejan Anders Svensson Ekman blivit änklings och därefter gift om sig med Gunilla Månsdotter överenskom han den 6.4.1719 med sina barn i första giftet *Brita, Kerstin* (gift med *Abraham Svensson*) och *Ellika* (gift med *Sven Olsson*) att till dem utbetala både fäderne och moderne, detta för att hans änka efter hans död skulle få behålla gården på Kronhusgatan, som nu värderats till 330 d smt. *Konstapeln Anders Karberg* var inneboende 1725.

Dottern Sara Ekman ärvde jaktlöjtnanten Anders Svenssons båda gamla gårdar på Kronhusgatan vid Östra Hamnen liksom en ny tomt vid västra hamnen. Hon var gift med löjtnanten Hans Andersson Båthman och identisk med den Sara Båthman, vars dotter var gift med *häradsskrivare Nils Bruhn*, en annan dotter *Anna Margareta* gifte sig med *handelsmannen Magnus Dettergren* (se 8.19). 1730 kallas 8.18 jaktlöjtnanten Anders Svenssons arvingars gård och 1738 madame Sara Båthmans gård.

Snickare Jonas Ahlgren

pantade den 13.4.1739 den gård han hade köpt av häradsskrivare Nils Bruhns svärmoder madame Sara Båthman på Kronhusgatan näst intill herr Magnus Dettergrens hus till Nils Bruhn för lån av 150 d smt. Den 14.10.1751 uppbjöds snickaremästare Jonas Ahlgrens gåldbundna på Kronhusgatan belägna hus och gård inför auktion den 21.1.1752.

På auktionen inköptes gården av grannen i väster borgaren Anders Junggren. Den 4.3.1754 sålde denne till

båtedrängen (senare korgmakare) Jon (Johan Carl) Andersson Hornauer

”hus och gård beläget på Kronhusgatan mellan herr Junggrens hus å ena och uppsyningsmannen Lars Anderssons hus å andra sidan”. Efter lån av 200 d smt pantsatte Hornauer den 30.9.1754 gården till Junggren (int. 2.3.1761). I uppbudet den 24.11.1759 uppges köpesumman vara 926 d smt och Hornauer kallas korgmakare. Även *Vincent Beckman* begärde (enligt EIIB:99 1761) för 100 d smt skuld laga inteckning i korgmakare Johan Andersson Hornauers på Kronhusgatan belägna hus och gård. I tomtöreslängden 1775 kallas Hornauer arbetskarl.

Ytterligare pantsatte Johan Hornauer den 11.8.1766 till *Sven Schale och Gustavi domkyrka* för lån av 100 d smt gård på Kronhusgatan mellan Herr Hallings hus å västra och stadsvaktmästare Petter Gropes hus å östra.

Den 24.3.1788 företogs bouppteckning efter korgmakare Johan Hornauers hustru Ella Olofsdotter, död den 18.5.1782. Makarna ägde hus och tomt nummer 18 i åttonde roten mellan målare Bruhn i öster och avl. insp. Bremers änka i väster. En dotter *Brita Maria* var

änka efter *handlingsskrivare Eliaser Wetterblad* och omgift *stadstrumslagare Efraim Wetterblad*, död 18.4.1784. En annan dotter *Christina*, född 1759, var gift med *sporrsmiden Johan Jacob Weisell*, född 1732, död 5.2.1792, i hans andra gifte (Berg II:5–6, 185). Hornauers sterbhus ägde gården 1792.

Den 2.6.1796 bortauktionerades förre brännerivaktmästare Carl Gustaf Låssbergs änkas Britta Wetterblads vid Kronhusgatan belägna utmäta halva tomt och inropades av faktor Johan Fredrik Bauer för 76 rdr 32 skill specie.

Snickaren Niclas Hultman uppbjöd 8.18 den 20.3.1797 och tomterna

kallas liksom 8.19 och 8.20 åren 1800–07 snickaren Hultmans *ödetomter*. Vid bouppteckningen efter sin första hustru Margareta Andersdotter, död 26.9.1809, bou 19.1.1810, syster till *varvstimmermannen Andreas Andersson*, anges åldermannen för snickareämbetet Niclas Hultman (död 3.9.1819) äga grundmurade stenhuset med tomter 18, 19 och 20 i åttonde roten på Kronhusgatan vid Östra Hamnen (1810 värt 2 274 rdr, 1819 9 500 rdr. Berg II:5–6, 200).

Senare uppbud av 8.18—8.20

grosshandlare J M Lundberg	15.1.1821
handelsbetjänten Johan Andersson	23.6.1834
handl.L.A.Pettersson	11.3.1844
handl Gabriel Lundgren	30.10.1848
skomakare A Carlsson	7.7.1856, 21.11.1867
fabr.Magnus Ringner	17.2.1868
notarie J Heyman	13.10.1873